

Recenzja
rozprawy doktorskiej mgr. Daniela Uszyckiego
pt. *Programy i instrumenty polityki antykryzysowej w europejskiej Unii Gospodarczej i*
Walutowej
napisanej pod kierunkiem promotora prof. dr hab. Jerzego Rymarczyka
oraz promotora pomocniczego dr Bartosza Michalskiego

Uwagi wstępne

Recenzowana rozprawa doktorska to obszerne opracowanie naukowe liczące 261 stron. Praca składa się ze wstępu (7 stron), pięciu rozdziałów merytorycznych (212 stron), zakończenia (7 stron), bibliografii (295 pozycji), spisu tabel (17) i rysunków (56).

Przedstawiona do recenzji praca stanowi rzetelne i wieloaspektowe studium teoretyczno-empiryczne poświęcone polityce antykryzysowej i jej efektom w krajach Unii Gospodarczej i Walutowej.

Ocena problemu badawczego

Podjęty przez Autora problem badawczy jest ważny i aktualny, ponieważ dotyczy najnowszej historii gospodarczej związanej z kryzysem finansowym zapoczątkowanym w Stanach Zjednoczonych i rozprzestrzenionym na inne regiony świata, mającym swoje konsekwencje w sferze gospodarczej i społecznej. Najsilniej kryzys odczuła Europa i to na wielu płaszczyznach, nie tylko finansowej i gospodarczej, ale i politycznej. Ocenia się, że sytuacja kryzysowa w Unii gospodarczej i Walutowej była zagrożeniem dla jej funkcjonowania. Opanowanie zaś kryzysu i wyjście z niego, było największym wyzwaniem od czasu jej utworzenia.

Identyfikacja wszystkich przyczyn (zewnętrznych i wewnętrznych) powstania i przebiegu kryzysu w krajach europejskich, a szczególnie w krajach strefy euro oraz przedstawienie i ocena działań instytucji międzynarodowych i krajowych mających na celu przezwyciężenie kryzysu, to

niezwykle istotne i ważne przedsięwzięcia Autora dysertacji.

Mimo, że sytuacja w krajach europejskich wydaje się opanowana (wyjątkiem jest na przykład Grecja), brakuje (zgadzam się z Autorem) „kompleksowego opracowania podsumowującego dotychczasowe reakcje poszczególnych państw i instytucji na te zaburzenia”. Praca jest, więc istotnym wypełnieniem tej luki, wzbogacającym wiedzę na temat przyczyn i przejawów kryzysów gospodarczych oraz możliwości przewycięzenia i niwelowania ich skutków, zarówno przez podmioty międzynarodowe, jak i krajowe.

Reasumując, wybór problemu badawczego należy ocenić, jako trafny, aktualny i znajdujący swoje uzasadnienie w sferze naukowej, jak i wniosków płynących pod adresem polityki gospodarczej w skali organizacji międzynarodowych i podmiotów krajowych.

Ocena celu i hipotez badawczych

Celem dysertacji jest: „usystematyzowanie wiedzy na temat programów i instrumentów stosowanych w celu przeciwdziałania kryzysowi w Europejskiej Unii Gospodarczej i Walutowej oraz próba oceny ich skuteczności”. Cel ogólny pracy jest sformułowany poprawnie i wynika z tytułu dysertacji. W dalszej części wstępu Autor rozwija cel pracy precyzując przedmiot i zakres prac analitycznych. Badaniami empirycznymi objęto lata 2007-2013. W tym fragmencie należało również określić państwa, jakie przyjęto do szczegółowych badań empirycznych.

Uwzględniając tytuł i cel pracy Autor postawił jedną hipotezę badawczą, która brzmi następująco: „zastosowane programy i instrumenty antykryzysowe przyczyniły się do poprawy sytuacji gospodarczej w zagrożonych państwach strefy euro, chociaż ich efekty są znacznie mniejsze niż wynikałoby to z pierwotnych założeń”.

Rozwinięciem celu głównego jest sześć pytań badawczych, które jednocześnie określają (wyznaczają) Autorowi kierunek prac służących realizacji zasadniczego zamiaru badawczego i zapewniają logiczny ciąg wywodów.

Ocena zastosowanych metod badawczych i źródeł informacji

W realizacji celu pracy posłużono się różnorodnymi metodami badawczymi. W części teoretycznej pracy posłużono się krytyczną analizą literatury przedmiotu. Autor dokonał szczegółowego wyjaśnienia i systematyzacji pojęć z zakresu teorii integracji walutowej. Wykorzystano tutaj pozycje piśmiennictwa naukowego krajowego, jak i anglojęzycznego.

W analizie empirycznej posłużono się metodą opisową i porównawczą. W badaniach nad konwergencją państw strefy euro i nad kształtowaniem się podstawowych wskaźników makroekonomicznych pomocne były metody analizy statystycznej. Przy ocenie skuteczności podjętych działań antykryzysowych, głównie realizacji reform, do których zobowiązały się państwa

posłużono się metodą studium przypadku.

Właściwy dobór metod badawczych umożliwił w pełni realizację zamierzeń badawczych Autora.

Wyniki badań przedstawiono w formie tabelarycznej i graficznej. Tabele i rysunki opracowano poprawnie i świadczą o umiejętności wykorzystania tych form prezentacji wyników przeprowadzonych badań. Autor wykazał się także poprawnością interpretacji wyników i oceny zjawisk.

Ocena układu i treści pracy

Układ pracy jest prawidłowy i podporządkowany tytułowi, celowi i zgodny z postawionymi we wstępie pytaniami badawczymi.

Zasadnicza część pracy obejmuje wstęp, pięć rozdziałów i zakończenie. We wstępie Autor przedstawił w sposób kompletny uzasadnienie podjętego tematu badawczego, sformułował cel pracy, hipotezę oraz pytania badawcze, określił metody przyjęte do badań oraz opisał treść poszczególnych rozdziałów.

Rozdział **pierwszy** poświęcono teoretycznym podstawom integracji walutowej. Na tle literatury przedmiotu dokonano przeglądu definicji integracji gospodarczej, przedstawiono przesłanki i formy tej integracji. Następnie omówiono podstawy teoretyczne optymalnych obszarów walutowych, takie jak: genezę i rozwój teorii optymalnych obszarów walutowych, zagrożenia i czynniki zwiększające szanse powodzenia integracji walutowej, problem wielkości optymalnego obszaru walutowego. Wskazano również na znaczenie zbieżności i otwartości gospodarczej krajów członkowskich w integracji walutowej. W dalszej części rozdziału omówiono teorię konwergencji i warunki, które powinny spełniać integrujące się kraje. Zakończeniem pierwszego rozdziału jest dobrze przeprowadzona analiza kosztów i korzyści przystąpienia do unii monetarnej. Autor odniósł się tu do badań uznanych przedstawicieli ekonomii międzynarodowej oraz dokonał własnej identyfikacji kosztów i korzyści przystąpienia do unii monetarnej dzieląc je na koszty i korzyści w krótkim i długim okresie.

Rozważania zawarte w rozdziale pierwszym są dowodem dobrej znajomości literatury przedmiotu Autora, jej doboru i wykorzystania.

Treścią rozdziału **drugiego** są założenia i przebieg integracji walutowej w Europie do 2007 roku. W początkowej części rozdziału omówiono przesłanki utworzenia Unii Gospodarczej i Walutowej i etapy jej tworzenia od „węza walutowego”, poprzez Europejski System Walutowy do ustaleń Traktatu z Maastricht i ich realizacji. Interesującą częścią tego fragmentu pracy są rozważania na temat optymalności europejskiego obszaru walutowego. Uwzględniając kryteria optymalnego obszaru walutowego (punkt 1.2.) przeprowadzono badania mające dać odpowiedź na pytanie czy

kraje członkowskie Unii je spełniały. Badania wykazały, że państwa aspirujące do przyjęcia wspólnej waluty nie były odpowiednio przygotowane. Słusznie Autor wspomniał o roli czynników politycznych zarówno w integracji w ogóle, jak i integracji walutowej. Przy omawianiu zagadnień związanych z optymalnością europejskiego obszaru walutowego warto było sięgnąć także do książki J. Borowca pt. *Ekonomia integracji europejskiej* (Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2011), w której omówiono korelację cykli koniunkturalnych i szoków podaźowych państw członkowskich ze strefą euro do roku 2005.

W dalszej części rozdziału przedstawiono główne rozwiązania instytucjonalne w oparciu o działania Europejskiego Banku Centralnego.

Ważnym z punktu widzenia dalszych badań, jest fragment o zmianach jakie miały miejsce w strefie euro w latach poprzedzających kryzys finansowy. Badaniem objęto odchylenia standardowe między 12 członkami strefy euro w zakresie inflacji, długoterminowej stopy procentowej, deficytu budżetowego, długu publicznego, a także dynamiki PKB i bezrobocia. Autor bada również mobilność pracy i elastyczność rynków pracy. Wskazuje także na niespełnienie kryterium integracji fiskalnej. Wyniki badań własnych Autora (i nawiązanie do licznych opinii ekspertów), pozwalają Autorowi na stwierdzenie, że w latach 2000-2007 nie nastąpiło istotne zbliżenie gospodarcze państw członkowskich unii walutowej, a kryteria konwergencji były wielokrotnie łamane. W badanym okresie również nie wszystkie tradycyjne kryteria optymalnego obszaru walutowego były spełnione (brak mobilności pracy, elastyczności rynków pracy i płac oraz integracji fiskalnej). Słuszna jest więc ocena Autora mówiąca o tym, że europejski obszar walutowy nie stanowił w momencie wybuchu kryzysu optymalnego obszaru walutowego.

Badania przeprowadzone w tym rozdziale i ocena ich wyników mają duże znaczenie jako wprowadzenie do dalszych dociekań badawczych.

Rozdział **trzeci** zawiera badania nad przyczynami i przejawami kryzysu w strefie euro. Ze względu na okres trwania, skalę i złożoność kryzysu, wskazanie na bezpośrednie przyczyny jest zadaniem trudnym. Autorowi udało się te przyczyny zidentyfikować i w sposób przystępny je określić.

Omawiając zaburzenia kryzysowe podzielił je na dwie fazy. Faza pierwsza to okres 2007-2009. Zaburzenia w tym okresie określane są jako kryzys finansowy, globalny kryzys finansowy lub kryzys finansowo-gospodarczy, ponieważ dotyczył głównie instytucji finansowych, chociaż zaczął już przenikać do sfery gospodarczej. Pierwszy etap kryzysu wiązał się z wysiłkami państw mającymi na celu ratowanie instytucji finansowych i łagodzenia skali załamania w gospodarce. Druga faza rozpoczęła się w 2010 roku i określana jest kryzysem finansów publicznych, kryzysem zadłużenia bądź kryzysem strefy euro. W tym okresie całe gospodarki państw UGiW znalazły się w niekorzystnej sytuacji, szczególnie Portugalia, Irlandia, Włochy, Grecja i Hiszpania (PIIGS).

Spowolnienie gospodarcze spowodowało mniejsze dochody budżetowe, jednocześnie inicjatywy rządowe ratujące gospodarkę wymagały większych wydatków, co prowadziło do wzrostu zadłużenia. Do trudnej sytuacji tych państw dołożyły się także oceny agencji ratingowych.

Takie wprowadzenie do dalszych rozważań sprawia, że mimo swojej złożoności są one czytelne i zrozumiałe.

Omawiając przyczyny kryzysu w strefie euro, Autor pogrupował je na przyczyny kryzysu w Stanach Zjednoczonych, wspólne przyczyny w USA i Europie oraz wpływ globalnego kryzysu na zadłużenie strefy euro. W dalszej części pracy omówił przyczyny kryzysu wynikające z błędów systemowych w procesie integracji walutowej (np. brak optymalności europejskiego obszaru walutowego, niekompletna konstrukcja UGiW) i przyczyny wynikające z błędów w polityce gospodarczej krajów euro. Mimo pewnych podobieństw, przyczyny różniły się w zależności od specyfiki konkretnego państwa. Szczególnie silne konsekwencje kryzysu dotknęły (jak już wcześniej wspomniano) Portugalię, Irlandię, Włochy, Grecję i Hiszpanię dlatego sytuacja w tych państwach w latach 2000-2007 została omówiona szczegółowo. Badaniom poddano dynamikę PKB i deficyt budżetowy w Portugalii, Włoszech i Grecji oraz PKB i ceny na rynku nieruchomości w Irlandii i Hiszpanii. Główną przyczyną kryzysu w tych pierwszych była słabość gospodarki, a drugich – bańka na rynku nieruchomości.

W dalszej części pracy omówiono przejawy kryzysu w badanych państwach, wskazano na podobieństwa i różnice w głębokości recesji. Skutki kryzysu oceniono na podstawie kształtowania się w latach 2007-2012 takich wskaźników, jak: PKB, bezrobocie, deficyt budżetowy i dług publiczny. Autor oceniając sytuację ekonomiczną w krajach PIIGS stwierdza, że korespondowała ona z globalnym spowolnieniem, a ich wyjątkowe problemy wynikały ze spadku zaufania na rynkach finansowych. Tutaj Autor poddał krytyce oceny agencji ratingowych i ich wpływ na wiarygodność państw na rynkach finansowych decydujących o warunkach udzielania im kredytów i pożyczek. Agencje obecnie coraz częściej spotykają się z krytyczną oceną ich „wyroków”.

Wykazana przez Autora trudna i problematyczna sytuacja krajów PIIGS, z którą same państwa nie mogły sobie poradzić, wymagała działań pomocowych. Treść rozdziału stanowi swoistą diagnozę sytuacji krajów członkowskich, która uzasadniała zastosowanie różnych środków zaradczych.

Autor płynnie przechodzi do omówienia programów i instrumentów stosowanych w zwalczaniu kryzysu w strefie euro. Rozważania na ten temat stanowią treść rozdziału **czwartego**. Znajdujemy tu kompendium wiedzy na temat działań podejmowanych na szczeblu krajowym i instytucji europejskich. Pierwsze reakcje na zaburzenia w Europie polegały na narodowych próbach stymulowania gospodarek i ratowania banków.

Jednym z pierwszych krajów, który wprowadził program walki z kryzysem były Niemcy.

Utworzono tu Fundusz Stabilizacji Rynków Finansowych. Głównym instrumentem działania Funduszu były gwarancje dla emisji obligacji. Wprowadzono także pakiet inwestycyjny dla w celu pobudzenia gospodarki. Podobne działania podjął rząd francuski, który w 2008 r. wprowadził pakiet ratunkowy w celu ratowania instytucji finansowych i pobudzenia gospodarki.

W tym czasie pojawiły się pierwsze próby koordynacji działań antykryzysowych na szczeblu Unii Europejskiej. Pod koniec 2008 r. Komisja Europejska przedstawiła strategię wyjścia z kryzysu, na podstawie której opracowała europejski plan naprawy gospodarczej.

Należy tutaj dodać, że Unia Europejska nie była pod względem prawnym przygotowana do realizacji zharmonizowanych działań antykryzysowych. Ustalone działania były wiążące politycznie, ale ich wdrożenie zależało od władz narodowych.

W następnej kolejności zostały omówione działania podejmowane w strefie euro w sytuacji eskalacji kryzysu przez Unię Europejską, Międzynarodowy Fundusz Walutowy i Europejski Bank Centralny.

Wraz z eskalacją kryzysu niektóre państwa potrzebowały pomocy z zewnątrz. Z bezpośredniego wsparcia skorzystały Grecja, Irlandia, Portugalia, Hiszpania i Cypr, do których skierowano pakiety pomocowe. W pracy Autor omówił cele pomocy, kwoty oraz warunki jej prowadzenia.

W tej części pracy zostały omówione także inicjatywy europejskie związane z funkcjonowaniem rynków finansowych i ze stabilizowaniem gospodarki, takie jak: utworzenie Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego (ESFS), Europejskiego Mechanizmu Stabilizacyjnego (ESM), oraz podpisanie Traktatu o Stabilności, Koordynacji i Zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej.

Rozważania zawarte w rozdziale czwartym zamyka fragment dotyczący działań Europejskiego Banku Centralnego, którego reakcja na pierwsze objawy kryzysu była prawie natychmiastowa, ponieważ wykorzystał odpowiednio już istniejące instrumenty. Autor omówił standardowe i niekonwencjonalne narzędzia EBC. Do tych ostatnich zalicza się program zakupu obligacji zabezpieczających (CBPP), program dotyczący rynków papierów wartościowych ((SMP) i program bezpośrednich transakcji monetarnych (OMT). Autor przedstawił tu motywy, cele oraz realizację tych programów, a także krytyczne oceny związane z zasadnością ich wprowadzenia.

Rozdział **piąty** zawiera ocenę skuteczności zastosowanych środków antykryzysowych w strefie euro. Badania obejmują analizę postępów w realizowaniu reform gospodarczych, zmian wskaźników makroekonomicznych, perspektyw przezwyciężenia kryzysu oraz koncepcje dalszego usprawniania funkcjonowania strefy euro.

Badania dotyczące postępu reform gospodarczych w krajach kryzysowych Autor przeprowadził na przykładzie Grecji i Irlandii. Wybór tych państw nie budzi zastrzeżeń, ale Autor ten wybór powinien w pracy uzasadnić.

Doktorant oceniając postęp w realizowaniu reform gospodarczych, skupił się na badaniach w zakresie zakończenia programu i uzyskaniu dostępu do kapitału prywatnego, stopnia realizacji reform oraz rzeczywistych efektów pomocy względem założonych w planie.

Badania wykazały, że grecki program dostosowawczy ciągle trwa, stopień realizacji reform przewidzianych w programie dostosowawczym zasługuje na pozytywną ocenę, ale rzeczywiste efekty odbiegają od przyjętych założeń i prognoz. Tutaj Autor wskazał na czynniki mające wpływ na różnice między założeniami, a efektami programu dostosowawczego.

W odmienną sytuację znajduje się Irlandia, w której z końcem 2013 roku zakończono program pomocowy. Pozytywną ocenę uzyskały wysiłki państwa skierowane na konsolidację fiskalną, na reorganizację i rekapitalizację systemu bankowego oraz na wzmocnienie konkurencyjności i wzrostu gospodarczego.

W dalszej części pracy znajdujemy badania nad zmianami wskaźników makroekonomicznych krajów PIIGS, co pozwoliło Autorowi na dokonanie ogólnej oceny skuteczności podjętych działań antykryzysowych w tych państwach. Analizą objęto zmiany na rynku obligacji, na którym zmiany następują stosunkowo szybko i dlatego umożliwiają wcześniejszą weryfikację skuteczności działań antykryzysowych. W badaniach nad zmianami wskaźników makroekonomicznych poddano analizie kształtowanie się (w latach 2007-2013 i prognozy na lata 2014-2015) takich wielkości, jak: wzrost PKB, stopę bezrobocia, inflację, saldo bilansu handlowego, długoterminowe stopy procentowe, deficyt budżetowy i dług publiczny.

W wyniku przeprowadzonych badań Autor stwierdza, że dane makroekonomiczne wskazują na poprawę sytuacji w krajach grupy PIIGS i powolne wychodzenie z drugiej fali kryzysu. Sytuacja tych państw nie jest jednak do końca zadowalająca, chociażby pod względem tempa wzrostu gospodarczego.

Badania wykazały wysoką skuteczność instrumentów, których celem była poprawa na rynkach finansowych, natomiast całościowa ocena skuteczności rozwiązań dotyczących polityki gospodarczej ze względu na krótki czas ich działania, nie jest jeszcze możliwa. Podobnie na taką ocenę muszą poczekać skutki zastosowania instrumentów ukierunkowanych na uzupełnienie konstrukcji strefy euro i zapobieganie kryzysom.

W następnym podpunkcie pracy Autor przedstawia rozważania na temat perspektyw przezwyciężenia kryzysu w strefie euro. Interesujące są wyniki badań oceniających (na podstawie indeksu Prousta) miejsce w jakim znajdowały się gospodarki krajów europejskich w 2012 roku. Do oceny obecnej i perspektywicznej sytuacji krajów euro Autor posłużył się porównaniami z Wielką Brytanią i Stanami Zjednoczonymi takich wielkości, jak zmiany PKB, zmiany bezrobocia i zmiany długu publicznego. Badania wykazały podobieństwa i różnice w przebiegu kryzysu i wskazują na istnienie dysproporcji między Wielką Brytanią i USA a strefą euro. Autor odniósł się również do

różnic pomiędzy działaniami tych państw podjętymi w określonych fazach kryzysu.

Podsumowując Autor ocenia pozytywnie starania krajów w przezwyciężeniu kryzysu. Jako osiągnięcie tych starań wymienia fakt, że nie doszło do rozpadu strefy euro, a rok 2013 uznaje za ostatni rok kryzysu. Jednak wyniki gospodarcze krajów euro nie są w pełni zadowalające, zwłaszcza na tle gospodarki USA.

Duże znaczenie w perspektywie ewentualnego powtórzenia się sytuacji kryzysowych ma zagadnienie usprawnienia funkcjonowania strefy euro. Autor omówił tu różne propozycje takie, jak koncepcję unii bankowej i unii fiskalnej a także rozwiązania alternatywne. Oprócz opisu celów, istoty i spodziewanych efektów tych propozycji, interesujące są rozważania na temat kontrowersji wobec proponowanych rozwiązań.

Treść rozdziału jest bardzo interesująca i dowodzi umiejętności i rzetelności badawczej Autora .

Zakończenie pracy zawiera wnioski z przeprowadzonych badań, potwierdzających postawioną we wstępie hipotezę badawczą. Wnioski są logicznie sformułowane i korespondują z pytaniami badawczymi. Cel pracy został zrealizowany. Autor słusznie zwraca uwagę na czynniki utrudniające ocenę skuteczności działań antykryzysowych i ostrożnego podejścia do wyników badań.

Układ pracy i treść poszczególnych jej części zasługują na wysoką ocenę.

Ocena formalnej strony dysertacji

Formalna strona pracy nie nasuwa poważniejszych zastrzeżeń. Praca jest starannie napisana, poprawnym i zrozumiałym językiem. Kolejność rozważań zapewnia logiczny ciąg wywodów. Ilustracja graficzna i tabelaryczna przeprowadzonych badań umiejętnie dobrana i opracowana.

W pracy występują nieliczne usterki, do których można zaliczyć:

- uchybienia w spisach (bibliografia powinna poprzedzać spis tabel i rysunków),
- w zakończeniu Autor pisząc o podmiotach podejmujących działania antykryzysowe wymienił "Trojkę **oraz** Europejski Bank Centralny" (s..227), a przecież EBC wchodzi w skład Trojki. Zresztą na s. 126 pracy Autor daje dowód swojej wiedzy w tym względzie,
- również w zakończeniu Autor pisząc: „W kwestii sformułowanych pytań badawczych, w zasadzie na wszystkie udało się udzielić **klarownej** odpowiedzi" wcielił się w rolę recenzenta.

Odpowiedzi są rzeczywiście klarowne, ale taka ocena pozostaje w gestii recenzenta.

Usterki mają charakter redakcyjno-edytorskie i nie rzutują na całokształt wysoce pozytywnej oceny dysertacji.

Konkluzja

Podsumowując recenzję rozprawy doktorskiej mgr. Daniela Uszyckiego pt. *Programy i instrumenty polityki antykryzysowej w europejskiej Unii Gospodarczej i Walutowej* należy podkreślić,

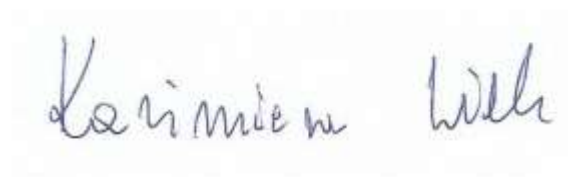
że jest ona dojrzałym i wartościowym opracowaniem naukowym wzbogacającym wiedzę na temat możliwości i zasadności (w określonych warunkach) prowadzenia działań na poziomie krajowym, wspólnotowym i innych instytucji międzynarodowych w łagodzeniu i przezwycięzeniu kryzysów gospodarczych. Może również być wskazówką, jakie działania powinno się podjąć aby uniknąć kryzysowej sytuacji w przyszłości i co zrobić, aby zwiększyć skuteczność stosowanych programów i instrumentów zaradczych.

Praca stanowi całościowe i oryginalne rozwiązanie problemu badawczego i jest dowodem rozległej i ugruntowanej wiedzy Autora i potwierdzeniem predyspozycji i umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Biorąc pod uwagę powyższe opinie, stwierdzam, że praca doktorska mgr. Daniela Uszyckiego pt. *Programy i instrumenty polityki antykryzysowej w europejskiej Unii Gospodarczej i Walutowej* spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim określone przez Ustawę z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr 65, poz.595, z późn. zm.).

Proszę zatem o jej przyjęcie i dopuszczenie Autora do jej publicznej obrony.

Uwzględniając wagę i aktualność problemu badawczego, oryginalny sposób jego rozwiązania, wysoki poziom merytoryczny pracy, zgłaszam wniosek o jej wyróżnienie stosowną nagrodą.

Karimien Wilk